

ЖОМГА КУЧТӘНӘЧЕ

Изге Зөлхижжә ае якынлаша.
Аеруча аның беренче ун көне бик тә
фазыйләтле. Бу хакта “Изгелектә уяу
булыгыз” дигән язманы укып белә
аласыз. “Корбан чалу Аллаһка
якынайта” дигән материал да
сезнең өчен файдалы булчак.
Тагын шунысы да мөһим: Корбан
гаете Рамазан ае тәмамлангач,
70 КӨННӘН соң билгеләп үтелә.

**ИРЕНМӘГЕЗ, УКЫГЫЗ!
АЛЛАҖКА ЯКЫНАЕРГА,
КОРБАН ЧАЛЫРГА
ӘЗЕРЛӘНЕГЕЗ!**

Башкалар белән дә бүлешегез!

ИЗГЕЛЕКТӘ УЯУ БУЛЫЙК!

Зөлхижжә ае мөселман
календаренең бик тә әһәмиятле
айларының берсе санала.
Аеруча беренче ун көне бөөк
һәм бу көннәрдә башкарыла
торган гыйбадәтләре, изге
гамәлләре зур тырышлык
белән башкарырга кирәк.
Аллаһы Тәгалә: "Ун төн белән
ант итәм, ун төннәр Зөлхижжә
аеның әүвәлге ун төннәредер,
яки Рамазан аеның ахыргы ун
төннәредер", - диде
("Фәжер",2).

Бу көннәрдә кылынган игелекле гамәлләр иң яхшылары булып исәпләнә. Алар Аллаһ юлындагы жиһадтан да яхшырак бәяләнә. Бу турында Пәйгамбәребез с.г.в.: "Аллаһ бу ун көндә кылынган игелекле эшләрне башка көннәрне кылынган игелекле эшләргә караганда ныграк ярата", - диде. Кешеләр аннан сораганнар: "Әй, Аллаһының Расүле, әгәр дә башка көннәрдәге эш Аллаһ юлындагы жиһад булсадамы"? Пәйгамбәребез с.г.в.: "Хәтта бу Аллаһ юлында жиһад булса да. Әмма Аллаһ юлына чыгып, үз-үзен һәм мөлкәтен корбан иткән кешеләрдән тыш", - диде (Бохари, Тирмизи).

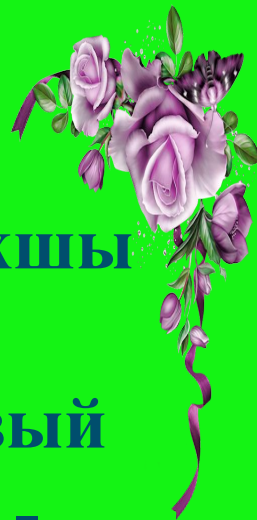
ЗӨЛХИЖЖЭНЭЦ БЕРЕНЧЕ УН КӨНЕНДЭГЕ ГЫЙБАДЭТЛЭР:

1. Әлеге айның атамасы да хаж сүзеннен алынган. Зөлхижжә – Хаж сәфәре кылына торган ай. Пәйгамбәребез с.г.в. : "Кем хатынына якын килмичә һәм гөнаһ кылмыйча бу Йортка хаж кыла, ул аннан анасы тудырган көндәге кебек булып кайта", - дигән (Бохари, Мөслим).

Пәйгамбәребез с.г.в. Хажның кабул булуын Гарәфә көн белән бәйләгән. Гарәфә көне ничек узса, ул көнне кылынган гыйбадәтләрне Аллаһы Тәгалә ничек кабул итсә, аның хажы да шулай кабул булыр диелә хәдисләрдә.

2. Аллаһыны зикер итү - иң яхшы
гамәлләрдән санала.

Ибн Гомәр (Аллаһ аңардан разый
булсын) Пәйгамбәребез с.г.в. -
нең шул сүзләрен тапшыра: “Бу
көннәрдә ешрак “*Ләиләһиллә-
Ллааһ*” дип, *тәһлил*, “Аллаһу
Әкбәр!” дип, тәкъбир,
“*ӘлхамдулиЛлаһи*” дип,
тәхмид әйтегез” (Әхмәд).

Тәкъбир дигән вакытта “Аллаһу
әкбәр! Аллаһу әкбәр! Лә иләәһә
иллә-Ллааһу үәЛлааһу әкбәр!
Аллаһу әкбәр! үәлиЛләһил-
хәмд!” сүзләрен әйтү күз
алдында тотыла.

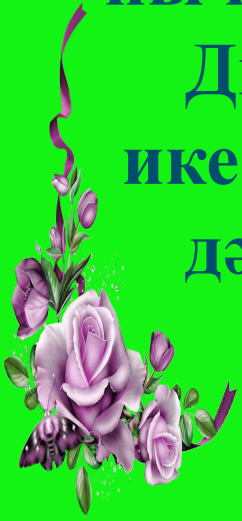

3. Зөлхижжә аеның беренче көненнән алып тугызынчы көненә кадәр көндә (яки шул тугыз көннәрнең кайберләрендә), Хаж кылучылардан кала, ураза тоту бик тә фазыйләтле. Пәйгамбәребез с.г.в. кешеләрне ураза тотарга өндәгән. Үзенә хәдисләренә берсендә ул: “Аллаһ юлында тоткан бер көн ураза Аллаһ колының йөзен Тәмуг утыннан җитмеш еллык ераклыкка читләтер”, - дигән (Бохари, Мөслим). Имам Нәсаи: “Пәйгамбәребез с.г.в. Зөлхижжәнең тугыз көнендә ураза тота иде”, - дип әйткән.

4. Зөлхижжәненең беренче ун көне арасында елның иң яхшы ике көне бар. Беренчесе - Гарәфә көне (Зөлхижжәненең тугызынчы көне), икенчесе - Корбан бәйрәме көне (Зөлхижжәненең унынчы көне) . Хаж гамәлләре дә шушы вакытта үтәлә. Һәр елны дөньяның барлык илләреннән жыелган хажилар Гарәфә тавында дога һәм гыйбадәт кыла. Пәйгамбәребез с.г.в. нән Гарәфә көнендәге ураза тоту хакында сорагач, ул: "Гарәфә көнендә ураза тоту - үткән елдагы һәм киләсе елдагы гөнаһларны кичеречәк", - дип җавап биргән. Димәк, Гарәфә көнендәге ураза ике еллык гөнаһларны кичерерлек дәрәжәдә саваплы булып чыга.

Пәйгамбәребез с.г.в.
Гарәфә көн турында
тагы: "Аллаһының Үз
колларын тәмуғ утыннан
Гарәфә көненнән дә күбрәк
коткарган башка көне юк.
Чынлап та Аллаһ Бөек. Үз
колларына якынлаша һәм
фәрештәләр каршында алар
белән мактана. Һәм аннан
соң сорый: "Алар ни
телиләр" - дигән (Мөслим).
Икенче хәдистә: " Гарәфә
көнендә укылган дога ин
яхшы дога", - диелә.

قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم «خير الدعاء
دعاء يوم عرفه، وخير ما
قلت فيه انا والنيون من
قبلي، لا اله الا الله
وحدة لا شريك له له
الملك وله الحمد وهو على
كل شي قدير»

Бу доганы еш кабатлагыз!

**"Ләә иләәһә илләЛлааһү
вәхдәһүү ләә шәриикә ләһ,
ләһүл-мүлкү вә ләһүл-хәмдү
вә һүә галәә күлли
шәй-иң кадиир."**

**(Аллаһыдан башка илаһ юк.
Аның дустаны һәм охшашы юк.
Мөлкәт — Аныкы, мактау да
Аңа хастыр. Аның һәр нәрсәгә
көчә житә)**

5. Тәүбә итү- иң яхшы гамәл.
6. Бу көннәрдә Изге Коръәнне аеруча күбрәк укырга тырышыйк.
7. Гаеп намазын уку һәм вәгазь тыңлау өчен мәчеткә иртәрәк килергә тырышырга кирәк.
8. Башка төрле игелекле, саваплы гамәлләрне - күршеләреңә хөрмәт күрсәтү, туганлык бәйләнешләрен тоту, башка игелекле эшләр турында да онытмыйк.
9. Мохтажларга сәдакалар бирик.
10. Бәйрәм көнне һәм Тәшрикъ көннәрендә корбан чалырга дигән күрсәтмәне дә истән чыгармыйк .

Аллаһы Тәгалә
Һәрбарчабызга да
Зөлхижжә аеның беренче
ункөнлегә фазыйләтләрен
истә тотып, изге
гамәлләрне,
гыйбадәтләребезне
арттырырга, тәкъвалыкта,
гыйбадәтнең
ихласлыгында ярышырга
насып әйләсә иде! Аллаһ
биргән мөмкинлекне
кулдан ычкындырмыйк.

КОРБАН ЧАЛУ АЛЛАҢКА ЯКЫНАЙТА

Корбан чалу - кешеләр өчен
Раббыбыз тарафыннан
билгеләнгән, пәйгамбәрләр кылган
һәм безгә кушып калдырылган изге
гыйбадәтләрнең берсе. Гарәпчәдән
корбан сүзе “якынаю”, “якын булу”
дип тәржемә ителә. Корбан чалу
Аллаһка якынайта һәм Аның
ризалыгына ирешергә ярдәм итә.
Әлбәттә, Раббыбыз корбанга
мохтаж түгел. Коръәни- Кәримдә:
“Сез чалган хайваннарның итләре
дә, каннары да Аллаһка ирешмәс,
Аңа фәкәть сезнең тәкъвалыгыгыз
һәм изге гамәлләрегез генә
ирешер”, - диелә
 (“Хаж” сүрәсе, 37 нче аять).

Корбан чалу - Ибраһим г.с.нән калган гамәл. Аллаһының боерыгы сәбәпле, ул улы Исмагыйльне чалмакчы булган. Улы: “Аллаһы боерган эшне кыл, мин түзәрмен”, - дигән. Ибраһим галәйһиссәлам улын чалырга жыенганда, Раббыбыз хөкеменә вә боерыгына тулысынча буйсынуын ачыклангач, Аллаһы аларны бу сынаудан коткарып, аның улы урынына кучкар жибергән, улы урынына шуны чалырга боерган һәм риза булачагын белдергән. Ибраһим галәйһиссәлам, Аллаһы ризалыгын теләп, улы урынына шул куйны чалган. Күрәсезме, Аллаһы Тәгалә шул кадәр мәрхәмәтле ки, кешеләрнең газиз баласын корбан итүне мәжбүр итмәгән.

Үзенен ризалыгын алу өчен бер хай-
ванны корбан итү дә житә дип
санаган. Димәк, без Аллаһы Тәгалә
биргән нигъмәтләргә шөкер итәр өчен,
бер хайванны корбан итеп, фәкыйрь-
ләрне сөендерергә һәм шуның белән
Аллаһыга шөкер итәргә вә якынаер-
га тиеш. Мөхәммәд пәйгамбәр бул-
ганнан соң Корбан чалу иң беренче
итеп һижрәтең икенче елында гамәлгә
керә. Корбан гаетендә Аллаһы Тәгалә
ризалыгы өчен бер хайванны корбан
итеп чалу - Раббыбыз рәхмәтенә һәм
ризалыгына якынаюның асылы, бер
ысулы булып санала. Мөселманнар-
ның корбан чалуы аларның Аллаһ
юлында малларын кызанмавын күр-
сәтә. Ә бу исә мескеннәрне һәм ятим-
нәрне шатландыруга китерә. Аларны
сөендереп, без аларның канәгать-
ләнүенә ирешәбез, ин шә Аллаһ.

Аллаһы Тәгалә әйтә: ”Әйт: ”Минем намазым да, корбаным да, тормышым һәм үлемем дә дөнъяларның Раббысы Аллаһ өчен. Аның тиндәше юк”. (“Әнгәм” ,162-163). Әгәр дә кеше корбанны Аллаһтан башка зат ризалыгы өчен чалса, зур гөнаһ кылган була. Динебездә мондый гамәлне Аллаһка тиндәш кылу, ягъни ширек дип атыйлар. Пәйгамбәребез с.г.в. “Корбан бәйрәме көннәрендә Аллаһының хозурында Аның ризалыгы өчен Корбан чалудан да яратканрак гамәл юк...”, - дигән (Тирмизи). Пәйгамбәребез с.г.в. үзенә кызы Фатыймага: "Корбан чалдыр,... чөнки корбан канының тамган һәр тамчысы ук гөнаһларның ярлыканыуына сәбәп булыр.

Кыямәт көнөндә исә ул корбан ителгән хайваннарның мөгезләре, тиресе, әгъзалары, йоны, һ.б. мизанга салынып, барча гөнаһлардан авыррак булыр. Корбан ителгән хайванның һәрбер бөртөк йоны өчөн 40 мең әжер-савап язылыр", -дип әйтте. Әбү Сәгыйть - әл-Хөдри (Аллаһ аңардан разый булсын) исемле сәхәбә Пәйгамбәребез с.г.в. нән сорады: "И, Аллаһының илчесе! Бу эштән хасил булган әжер-саваплар сиңең йорт әһеленә генә хас булырмы, әллә барча мөэмин-мөселманга да кагылырмы"? - дип сорады. Пәйгамбәребез с.г.в. : "Өммәтемнән һәркем корбан чалса, ул кешегә бу әжер-саваплар һәммәсе бирелер", - диде.

КОРБАН ЧАЛУ КЕМГӘ ТИЕШЛЕ?

Әбү Хәнифә мәzhәбе буенча гает көнендә корбанлык сатып алырга акчасы житкән, акыллы, балигъ, кешегә корбан чалу важеб санала. Ә

менә юлчыга һәм балигълыкка ирешмәгәннәргә вәжип (мәжбүри)

түгел. Татарстан мөселманнары Диния нәзарәтендә Казыйлар һәм

Голәмәләр шурасы әгъзалары тарафыннан быел нисаб күләме *18 мең 500 сум* дип билгеләнде.

Гаиләдә, барлык чыгымнардан кала, артык *18 мең 500 сум* акча булганда, корбан чалу мәжбүри санала. Ә инде мөмкинчелеге юк икән, гөнаһ түгел. Һәр гамәлдә ният мөһим булуын да онытмыйк.

Корбан чалу бары тик Аллаһ ризалыгы өчен генә башкарылуын истән чыгармыйк.

Аллаһы Тәгалә: ”Раббың өчен намаз укы һәм корбан чал”- диде. (“Кәүсәр”,2) Пәйгамбәребез с. г.в. : ”Кем дә кем корбан чалырга мөмкинлеге була торып корбан чалмаса, безнең намаз укый торган жиргә якын килмәсен ”, - диде (Әхмәд, Ибн Мәжәһ). Шулай ук гаиләдә ничә кеше булуына карамастан, гаилә исеменнән бер корбан чалсаң да була. Гәишә (р.г) хәбәр итә:

”Пәйгамбәребез с.г.в. корбан чалган вакытта: ”Аның өммәтеннән кабул ит”, - диде . Шуннан соң ул корбанын чалды. ” (Мөслим). Әлеге хәдистән бер корбанны бөтен гаилә исеменнән чалырга рөхсәт ителгәнлеге аңлашыла.

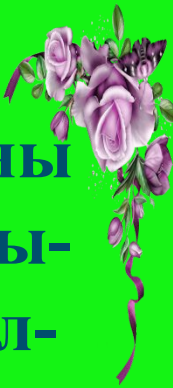

КОРБАН ЧАЛУ ВАКЫТЫ

Корбанга дип билгелэнгэн хайваннар 10 нчы Зөлхижжэдэ Гаёт намазыннан соң чалына башлана. Корбан 10 нчы зөлхижжэдэ чалынмыйча калса, 11-12 нче Зөлхижжэдэ чалу да дөрөс санала. Ләкин 12 нче зөлхижжэдэ кояш батканнан соң дөрөс булмас. Әгәр гаёт намазына кадәр Корбан чалынса, бу Корбан чалу үтәлмэгән була. Пәйгамбәребез с.г.в. хәдисендә: “Кем гаёт намазына кадәр корбан чалса, бу корбаннан китмәс, ит кенә булыр,” - диелә.

КОРБАН ЧАЛУ ЭДЭПЛЭРЭ:

-Корбан чалу өчен алынган хайванны саварга, йонын кыркырга, анда утырып йөрергә, ягъни көндәлек гамәлләрдә файдаланырга рөхсәт ителми.

-Хайванны кыйблага каратып, сул ягына яткырырга кирәк.

-Әгәр дә берәр кеше корбан чалырга ниетләсә, аңа Зөлхижжә ае башлану белән корбанын чалганчыга хәтле тырнакларны кисмичә һәм чәчләрне кыскартмыйча тору мөстәхәб. Пәйгамбәребез с.г. в.: "Әгәр дә Зөлхижжә ае кергәннән соң, берез корбан чалыргателәсә чәченә һәм тырнакларына кагылмасын, кисмәсен, кыскартмасын", - диде (Муслим, Тирмизи).

Бу катгый күрсәтмә түгел. Әмма шулай да корбан чалырга ниетләгән кешегә, хажиларга охшау йөзеннән чәч, сакал, мыек кыскартмау, тырнак кисмәү мөстәхәб гамәл саналыр.

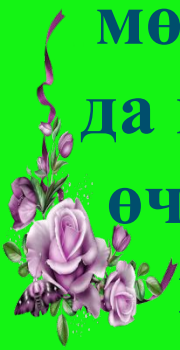

КОРБАНЛЫК ХАЙВАН НИНДИ БУЛЫРГА ТИЕШ?

Пар тояклы - кәжә, сарык, дөя, сыер сайларга кирәк, башка хайваннар корбанлыкка туры килмиләр. Авыру, бер күзе сукыр, аксак, тешсез, колаксыз, койрыксыз һәм бик ябык яки буаз хайваннарны корбанга чалу дөрөс түгел. Яшенә килгәндә, дөягә - биш яшь, үгез яки сыерга - ике, кәжәгә, сарыкка бер яшь булу шарт. Куй белән сарыкның бәрәне гәүдәгә зур булып, 6 айдан арткан икән, аны да чалу дөрөс. Пәйгамбәребез с.г.в. : "Жиденче айга кергән сарыкны Корбан итеп чалырга ярый", - диде. (Әхмәд). Ә менә кәжәне, гәүдәсе нинди булса да, бер яшь тулмыйча чалырга ярамый. Пәйгамбәребез с.г.в. әйтте: "Яшьләре буенча житлеккән хайваннарны Корбан чалыгыз, әгәр сезнең моның белән авырлыклар килеп чыкса, урта яшьтәге (жәдәгә) сарыкны Корбан чалыгыз».

Эбү Хәнифә мәһәбендә «жәдәгә» сүзе алты айлык тәкәне аңлата. Ләкин бу билгеләмәнәң сыер яки үгезгә кермәвен билгеләп үтәргә кирәк. Хәттә яшь ярымлык булып ике яшьлеккә охшап торса да Корбан чалуга ярамый. Шуңа күрә шәригать буенча сыер яки үгез өчен ике яшь икәнлеген истән чыгармыйк. Сарык һәм кәжә бер кеше өчен генә корбан кылына, ә сыер яки дөя – жидешәр кеше өчен. Итен кисәкләп түгел, кадаклап, бүлешергә кирәк. Бер үзеңә бер сыер, бер дөя корбан кылу да дөрәс. Андый мөмкинчелеге булмаган кешеләргә бөтен гаиләгә бер корбан чалырга да ярый. Тумыштан мөгезсез яки печтерелгән хайваннар да корбанлыкка яраклы. Корбанлык өчен иң хәерле хайван булып симез, мөгезле, ак төстәге тәкә санала.

КОРБАН ИТЕН ТАРАТУ ТЭРТИБЕ:

Пэйгамбэребез с.г.в. : “Ашагыз,
ашатыгыз һәм саклагыз”, -
диде. Итне өч өлешкә бүлү
хәерлерәк. Бер өлеше -
күршеләргә һәм туганнарға
таратыла, икенчесе - ярлыларға
һәм мескеннәргә, ә өченче өлеше
корбан чалдыручының гаиләсенә
кала. Аш үткәрмичә, өчтән ике
өлешен фәкыйрьләргә һәм
мескеннәргә, туган-тумачаларға,
күрше-күләннәргә таратырга да
МӨМКИН.

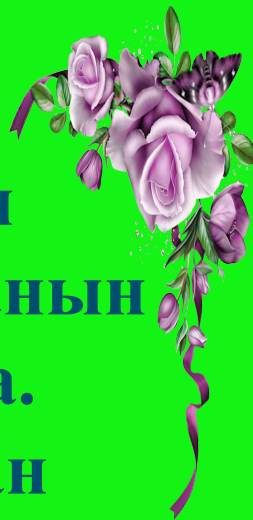
МӨҢИМ ИСКӘРМӘЛЭР:

- Пәйгамбәребез с.г.в. кызы Фатыйманың корбанлык хайваны чалганда аны янына чакыра.

Шулай булгач, корбан чалган вакытта хужаның булуы яхшы, ләкин мәжбүри түгел.

- Әгәр кеше матди мөмкинчелеге, теләге булып та, вакытында суя алмый калса, бер куй (сарык) сатып алырдый акчасын сәдака итеп мескеннәргә бирер. Ләкин ул корбаннан булмас.

- Корбан чалу урынына корбан хайваны бәясе күләмен хәер тарату белән алыштырырга ярамый. Хәер тарату - ул корбан чалуны алыштыра алмый. “Аллаһ хакына намаз кыл һәм корбан китер”, диелә бит аятьтә.

**Раббың хакына корбан
хайванының канын агызу
турында сүз бара, аның исәбенә
акча тарату турында түгел.**

**-Дөя яки сыерны корбан чалганда
(аны корбан чалуда 1дән 7гә кадәр
кеше катнаша ала) барлык
катнашучыларның нияте
Корбан чалу булырга тиеш.**

**Әгәр катнашучыларның
берсенен максаты Корбан
чалудан ит кенә алу булса,
йолада катнашучыларның
барысының да Корбан чалуы
дөрөс түгел дип санала.**

- Али бин Әбү Талиб сүзлөрөннән:
«Пәйгамбәребез с.г.в. аның корбанлык
хайваннары артыннан карарга кушты
һәм аларның итен, тиресен, аларны
каплаган әйберләрне хәер итеп тара-
тырга кушты, корбанны чалучыга
берни бирмәскә кушып: «Без аңа үзебез
бирербез», -дип әйтте (17/263).

- «Кем корбанга чалынган хайванның
тиресен сата, аның корбаны булмас»,
диелә хәдистә. Бу хәдистән корбанга
чалынган хайваннарның итен дә,
тиресен дә, алардан калган япмаларны
да үзе өчен сатарга ярамаганлыгы
аңлашыла. Сатып акчасын фәкыйрьгә
бирү дөрөс. Пәйгамбәребез с.г.в. нең
хәдисләрөндә корбан хайванның
сөякләрен һәм ашарга ярамаган
башка әгъзаларын кая кую буенча
аерым күрсәтмәләр юк.

**Бу корбан чалдыручының үз
ихтыярында.**

**- Корбанны башка кешедән
чалдырырга ярый.**

**- Корбан чалуны үтәүче корбан
чалучы исеменнән ниятләргә тиеш,
корбан чалуны үтәүче мөселман
булырга тиеш һәм аңа Корбан өчен
чалына торган хайванның ите белән
түләнергә тиеш түгел.**

**- Әгәр дә мәрхүмнең балалары, я
туганнары, якыннары аның
исеменнән аерым, яки сыер
корбанына кушылган вакытта аны
араларына алып корбан чалсалар,
гөнаһ түгел, ә сәваплы эш кылган
булырлар. Корбан чалганнан соң
мәжлес жыю шарт түгел.**

**ГАЕТ КОРБАНЫН
ГАКЫЙКА БЕЛЭН
БУТАМА!**

**Гакыйка - фарыз гамэл түгел.
Эмма Пэйгамбәребез с.г.в.
бер хәдисендә: “Баланың
бәхете гакыйка белән бәйле”, -
дигән. Гакыйка - бала тугач
чалына торган корбан.
Ир бала туса - икене, ә кыз
туса берне чалалар.
Пэйгамбәребез с.г.в. сөннәте
буенча, ул жиденче көндә
чалынырга тиеш. Бу гамәлне
кичектереп тә үтәргә ярый.**

ГАЕТ ӘДӘПЛӘРЕ:

-Пәйгамбәребез с.г.в.хәдисе буенча, кеше корбан чалырга жыенамы-юкмы, Зөлхижжә аеның тугызынчы көнөндә ураза тотса яхшы булыр (сөннәт).

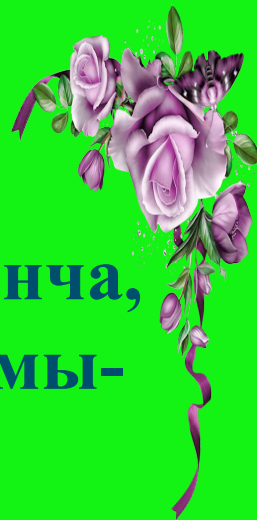
Пәйгамбәребез с.г.в. Корбан һәм Ураза гаите, әт-тәшрикъ (Зөлхижжә аеның 11, 12, 13) көннәрендә ураза тотуны тыйды.

- Гаит намазына тәкъбир әйтеп барыла.

-Бәйрәм көндә гөселләнеп, чиста киёмнәр кияргә кирәк.

- Ир-атлар өчен гаит намазы вәжеб.

- Гаит намазына чаклы ашамый торырга кирәк һәм ул көнне беренче кабул ителгән ризык корбан итеннән булса яхшы.

**АЛЛАҢКА
ЯКЫНАЕРГА,
КОРБАН ЧАЛЫРГА
ӘЗЕРЛӘН!**

